

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו**ת"צ 4671-03-10 מלכה נ' מרכז הירידים והקונגרסים
בישראל בע"מ**

בפני כב' השופטת רות רונן
תובעים מושיקו מלכה
ע"י ב"כ עו"ד גבאי

נגד

נתבעים מרכז הירידים והקונגרסים בישראל בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד קליינמן ונאור

כתבי עת:

[אלון קלמנט, "קווים מנחים לפרשנות חוק", הפרקליט, כרך מט \(תשס"ז-תשס"ח\) 131](#)

פסק דין

בקשה לאישור הסכם פשרה בתביעה ייצוגית.

טענות הצדדים בבקשה ובתגובות

התובע הגיש נגד הנתבעת תביעה, ובקשה לאשרה כתביעה ייצוגית. עניינה של התביעה בטענות התובע ביחס לגביית תשלום דמי חנייה על ידי הנתבעת מנכים. התובע טען כי חוק החנייה לנכים פוטר אנשים בעלי מוגבלות מתשלום דמי חנייה במקום ציבורי שהגישה היחידה אליו לאדם עם מוגבלות היא דרך חנייה במקום ציבורי הכרוך בתשלום. חרף זאת, ואף שהנתבעת היא גוף ציבורי המעניקה שירות ציבורי ב"מקום ציבורי", שהיה צריך להינתן ללא תשלום – הרי בפועל נתנה הנתבעת פטור מתשלום דמי חנייה רק לנכים בעלי תו חנייה כחול, ולא ליתר קבוצות הנכים.

הנזק שנתבע בתביעה הוא נזק לא ממוני בסכום של 12 מיליון ₪ שחושב על פי הנחה של נזק בשיעור של 100 ₪ לכול אחד מחברי הקבוצה. כן נתבע נזק ממוני בשיעור של 4.2 מיליון ₪.

הנתבעת הגישה תשובה לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית. היא טענה כי לא קיים איסור בחוק האוסר על מפעיל חניון לגבות כספיפ מאדם בעל מוגבלות, אלא החוק קובע כי המפעיל או המחזיק של המקום הציבורי ישלם על החנייה של הנכה. במקרה דנן, המפעיל או המחזיר הוא מארגן הכנס או האירוע במרכז הירידים, ולא הנתבעת.

עוד נטען כי לרשות המבקשים במרכז הירידים, קיימת גישה נגישה אחרת, חניות הסמוכות למרכז וקרובות יותר או קרובות במידה דומה לחניון. הנתבעת טענה כי החובה לשלם בעד חנייה של אדם עם מוגבלות במקום ציבורי אינה חלה ביחס לנכה בעל תו חנייה ירוק, שכן יש נכים רבים שהם בעלי תו חנייה כזה שאין להם בעייה ביכולת התנועה. הנתבעת טענה עוד, כי התביעה אינה מתאימה להיות נדונה כתביעה ייצוגית, וכי חישוב הנזק על פיה הוא מופרך.

התובע השיב לתגובת הנתבעת. הוא טען כי אין בסיס להבחנה בין נכים בעלי תגי נכה שונים. הוא טען גם כי הנתבעת מיישמת מדיניות שהוכתבה על ידי עיריית תל אביב ביחס להבחנה בין נכים בעלי תגים שונים. התובע טען כי חוק חניית נכים חל על הנתבעת שכן ההתייחסות היא למפעיל המקום ולא למפעיל האירוע. התובע טען כי אין במתחם חנייה נגישה אחרת.

תנאי הסכם הפשרה

לאחר הגשת כתבי בית הדין כפי שתוארו לעיל, התקיים דיון מקדמי ביום 16.11.2010. באותו דיון העלו הצדדים אפשרות לקיים הידברות ביניהם. הצדדים אכן הגיעו להסכמה, והגישו לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה. עיקריו של הסכם הפשרה הם כדלקמן –

קבוצת התובעים תכלול את כל הנכים בארץ, אשר הונפק להם תג חנייה לנכה, למעט נכים בעלי תג חנייה כחול, אשר שילמו לנתבעת דמי חנייה בחניונים המופעלים על ידיה במרכז הירידים, החל ביום 7.4.2005 ועד חתימתו של הסכם הפשרה.

החל מ-7 ימים לאחר הגשת הסכם הפשרה לאישור בית המשפט, תאפשר הנתבעת לכול חברי הקבוצה להחנות את מכוניותיהם בחניוני מרכז הירידים המופעלים על ידיה, ללא תשלום. הנתבעת תשנה את כל פרסומיה בנוגע להסדרי החנייה במרכז הירידים, באופן שיובהר כי כל נכה המחזיק תג חנייה לנכה, זכאי להחנות את מכוניות בחניוני מרכז הירידים ללא תשלום. כמו כן בסמוך לעמדת התשלום של דמי החנייה או בקרבת שער הכניסה לחניונים בחניוני מרכז הירידים, יירשם בשילוט הקיים ובתקנוני החנייה בחניוני מרכז הירידים כי החנייה לנכים בחניוני מרכז הירידים היא ללא תשלום.

כן הוסכם כי תוך 30 יום ממועד האישור, תתרום הנתבעת תרומה בסכום של 70,000 ₪ לעמותת נגישות לישראל ותרומה בסכום של 20,000 ₪ לעמותת אחים לחיים, עמותה העוסקת במתן סיוע ותמיכה נפשית וכלכלית לנכי צה"ל שנפגעו במהלך פעילויות מבצעיות, מלחמה ומעשה איבה.

אישור הסכם הפשרה – טענות הצדדים

הצדדים טענו כי יש לאשר את הסכם הפשרה. ראשית, כך נטען, יהיה קושי גדול באיתורם של חברי הקבוצה הזכאים לפיצוי. עוד נטען כי מבדיקה שנערכה על ידי הנתבעת, עולה כי הסכום שנגבה על ידי הנתבעת כדמי חנייה מחברי הקבוצה עד

להגשת התביעה, על בסיס אופן החישוב שהוצע על ידי התובע, עומד על סכום של 227,998 ₪.

הצדדים בקשו כי בית המשפט יאשר גמול לתובע בסכום של 25,000 ₪ וכן שכר טרחה לבא כוחו בסכום של 65,000 ₪. המלצה זו משקפת כך נטען את החשיבות הציבורית בבקשת האישור, את תרומת התובע ובא כוחו להגברת המודעות לזכויותיהם של נכים, את התועלת לציבור מהפסקת הגבייה בעתיד ואת התרומה לעמותות הפועלות למען ועבור ציבור הנכים בישראל. ההמלצה משקפת גם את השלב הדיוני בו הושגה הפשרה, ואת הסיכויים בבקשת אישור התביעה כתביעה ייצוגית.

בישיבת יום 30.3.11, קבעתי לאחר עיון בהסדר הפשרה כי יש מקום להמשיך את הליך האישור של ההסדר. כן נקבע כי אין מקום למינוי בודק, משום שהסדר הפשרה מביא בחשבון את שאלת הסיכויים כי התביעה היתה מתקבלת, ואת הסכום המקסימאלי שעשוי היה להיפסק לזכות הקבוצה. בשאלות אלה בית המשפט אינו נזקק בדרך כלל לסיוע של בודק.

בית המשפט הורה לצדדים לפרסם הודעה בדבר הגשת הבקשה לפי הוראות ס' 25 [לחוק תובענות ייצוגיות](#), וכן לשלוח העתק של הבקשה ושל הסדר הפשרה ליועץ המשפטי לממשלה.

הצדדים הודיעו לבית המשפט כי הם פרסמו הודעה בעיתונים כנדרש, וכי חלף המועד להגשת התנגדויות, בלא שמי מחברי הקבוצה התנגד להסדר הפשרה. גם היועץ המשפטי לממשלה הודיע כי הוא אינו מתנגד לאישור הסכם הפשרה, וכי הוא מותיר את ההכרעה באישור לשיקול דעתו של בית המשפט. ב"כ היועץ המשפטי לממשלה אף הודיעה כי היא אינה מתכוונת להתייצב לדיון שנקבע באישור הסדר הפשרה.

האם יש לאשר את הסכם הפשרה?

אני סבורה כי יש מקום לאשר את הסדר הפשרה. ההסדר מביא לשתי תוצאות מבחינת הקבוצה. הנושא הראשון שמוסדר באמצעות הסדר הפשרה, הוא הנושא של זכויות הקבוצה בעתיד. מבחינה זו, הסדר הפשרה יש בו כדי להביא תועלת משמעותית לחברי הקבוצה, אשר מיום אישור הסדר הפשרה ואילך, יוכלו לחנות בחניונים של הנתבעת ללא תשלום – בעוד שקודם להסדר הפשרה, היה עליהם לשאת בתשלום, לו היו מבקשים לחנות בחניונים אלה. לענין זה יש כמובן משמעות חשובה מבחינת הקבוצה, חיסכון כספי, והכרה בזכויות חברי הקבוצה לחנות ללא תשלום בחניון המפועל על ידי הנתבעת, בלא שהם נדרשים לחנות בחניונים סמוכים אחרים.

מעבר לכך, הסדר הפשרה מתייחס גם לעבר. כדי לבחון את ההסדר בהקשר זה יש להתייחס לשני נושאים – הסכום שישולם על ידי הנתבעת, והשאלה למי ישולם הסכום הזה.

הסכום עליו הוסכם בין הצדדים – סכום כולל של 90,000 ₪, מהווה פחות ממחצית הסכום שהיה נפסק לזכות הקבוצה לו היתה התביעה הכספית מתקבלת במלואה (ברכיב של הנזק הממוני). על פי חישובי הצדדים, היה הסכום המלא עומד על 228,000 ₪. סכום זה אינו מביא בחשבון את הפיצוי שנתבע בגין עוגמת נפש.

אני סבורה כי סכום זה הוא סכום סביר. הוא מביא בחשבון את הסיכון כי בית המשפט לא היה מקבל את התביעה – בשל אחת או יותר מטענות ההגנה שהועלו על ידי הנתבעת. יתרה מזאת, וזה העיקר – לצורך הערכת סכום הפשרה, יש להביא בחשבון גם את טובת ההנאה לה זכתה הקבוצה בעתיד. טובת הנאה זו ניתנת – כפי שהובהר, לקבוצה הרלוונטית במלואה, כלומר הקבוצה תהיה זכאית בעתיד לפטור מלא מדמי חנייה בחניונים המופעלים על ידי הנתבעת. לכן, מאחר שהקבוצה כולה תהנה בעתיד מחנייה ללא תשלום, ולאור סכום הנזק כפי שהוערך על ידי הצדדים, אני סבורה כי סכום הפשרה הוא סביר, ויש לאשרו.

העובדה כי התשלום אינו משולם ישירות לחברי הקבוצה אלא נתרם לעמותות שהצדדים הסכימו עליהן, אף היא סבירה. הטעם לכך הוא משום שמקובלת עלי טענת הצדדים בהקשר זה לפיה יש קושי משמעותי באיתורם של אותם חברי הקבוצה שהיו זכאים להשבה, ובבירור שיעור ההשבה לו הם היו זכאים. בנסיבות אלה, פיצוי באמצעות תרומה היא אפשרות לגיטימית.

גמול ושכר טרחה

אני סבורה כי יש לאשר את הסכומים שהומלצו על ידי הצדדים כגמול ושכר טרחה לתובע ולבאי כוחו.

סעיף 22 לחוק תובענות ייצוגיות, המתייחס לגמול לתובע הייצוגי, קובע:

(א) הכריע בית המשפט בתובענה הייצוגית, כולה או חלקה, לטובת הקבוצה, כולה או חלקה, לרבות בדרך של אישור הסדר פשרה, יורה על תשלום גמול לתובע המייצג, בהתחשב בשיקולים כאמור בסעיף קטן (ב), אלא אם כן מצא, מטעמים מיוחדים שיירשמו, שהדבר אינו מוצדק בנסיבות הענין.

(ב) בקביעת שיעור הגמול יתחשב בית המשפט, בין השאר, בשיקולים אלה:

(1) הטרחה שטרחה התובע המייצג והסיכון שנטל על עצמו בהגשת התובענה הייצוגית ובניהולה, בפרט אם הסעד המבוקש בתובענה הוא סעד הצהרתי;

(2) התועלת שהביאה התובענה הייצוגית לחברי הקבוצה;

(3) מידת החשיבות הציבורית של התובענה הייצוגית.

סעיף 23(ב) לחוק תובענות ייצוגיות, מתייחס לשיקולי בית המשפט בקביעת שכר טרחת עורכי הדין של בא כוח התובע המייצג. על פי הסעיף, על בית המשפט להתייחס לשיקולים הבאים:

התועלת שהביאה התובענה הייצוגית לחברי הקבוצה;

מורכבות ההליך, הטרחה שטרחה בא הכוח המייצג והסיכון שנטל על עצמו

בהגשת התובענה הייצוגית ובניהולה, וכן הוצאות שהוציא לשם כך;

מידת החשיבות הציבורית של התובענה הייצוגית;

**האופן שבו ניהל בא הכוח המייצג את ההליך;
הפער שבין הסעדים הנתבעים בבקשה לאישור לבין הסעדים שפסק בית
המשפט בתובענה הייצוגית".**

במאמרו של דר. אלון קלמנט "קווים מנחים לפרשנות חוק התובענות הייצוגיות התשס"ו-2006" (הפרקליט מט, תשס"ז 131, בעמ' 162-158), מתייחס המלומד קלמנט לשלוש קטגוריות של שיקולים בפסיקת שכר טרחה – שיקולי תשומה (העלויות והסיכון שהתובע המייצג ובא כוחו לקח ועל עצמם), שיקולי תפוקה לקבוצה המיוצגת (קרי התועלת שהתובענה הייצוגית הביאה לקבוצה המיוצגת), ושיקולי הכוונה ציבורית (שיקולים כלליים הנוגעים להרתעה, יעילות, הוגנות וכד', כתוצאה מגשתן של תביעות ייצוגיות מוצדקות).

במקרה דנן, התובע לקח על עצמו סיכון כאשר הגיש את התביעה הייצוגית – והראיה כי הנתבעת התנגדה מלכתחילה לכך כי התביעה תתקבל, והעלתה טענות הגנה שונות כנגדה. התובע הועיל לקבוצה המיוצגת, הן בכך כי בעתיד חבריה לא יצטרכו לשלם דמי חנייה בחניון הנתבעת, והן באופן עקיף, באמצעות התרומות. הגשת התביעה הועילה גם מבחינה ציבורית, בהגנה על זכויות נכים – הן על ידי הנתבעת, והן על ידי נתבעים פוטנציאליים אחרים בעתיד.

לאחר הבאתי את כל הנושאים הללו בחשבון, ולאור הסכום שנפסק והחסכון העתידי לחברי הקבוצה – אני סבורה כי הסכומים שהומלצו בבקשת האישור הם סבירים.

לכן התובע הייצוגי יקבל גמול בשיעור של 25,000 ₪, ובאי כוחו – שכר טרחה בשיעור של 65,000 ₪.

הסכומים ישולמו בכפוף להודעת הנתבעת ואישורה על העברת התרומות בסכומים שהוסכמו לעמותות שצוינו בהסכם הפשרה.

אני מאשרת את הסכם הפשרה לאור כל האמור לעיל.
הצדדים יפעלו בהתאם להוראת סעיף 25 לחוק תובענות ייצוגיות..

ניתן היום, כ"ו אייר תשע"א, 30 מאי 2011, בהעדר הצדדים.

רות רונן /-54678313

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן